

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA — POLITICA

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Director : C. . DISSESCU

Prim-Redactor : SILIU RĂDULESCU

Consilier la Curtea de Apel din București

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Eug. Petit. — *O părere discutabilă.*

Jurisprudența Română. — *Inalta Curte de Casație și Justiție S. I.* — Basarabia. — Legiuri locale. — Copii naturali. — Recunoaștere.

(Grigore Grigorevici Pronin cu Iulia Chiropol).

Curtea de Apel din Iași, S. I. — Contercios administrativ. —

Profesori Universitari. — Transferare. — Catedre similare.

(Dr. M. Ștefănescu. — Galați cu Minist. Instrucțiunii Publice și Dr. N. Hortalomei).

Tribunalul Ilfov S. I. com. — Concordat preventiv. — Societate în nume colectiv. — Asociat. — Calitatea de comerciant.

(Al. Dumitrescu în cerere de concordat).

Jurisprudența străină.

Bibliografie.

O PARERE DISCUTABILĂ

Se pare că Inalta Curte de Casație ar fi emis avizul că magistrații noi numiți la acea instanță, să treacă mai întâi în calitate de procurori pe lângă parchetul ei.

Rugăm pe d-nii consilieri cari manifestă astăzi această idee, să-și amintească câți dintre d-lor ar fi primit să treacă la Inalta instanță prin filiera parchetului ei.

Intre magistratura asiză și acea a parchetelor sunt deosebiri atât de serioase, încât dintr'un element prea bun ca judecător se poate face un foarte slab procuror.

Și unii și alții au nevoie de caracter, cultură, spirit juridic; dar pe când judecătorul meditează tăcut și scrie, procurorul este acela care își exprimă gândul; acesta din urmă cere soluția aducându-i argumente verbale, pe când primul o dă redactând considerente. A fi judecător este una și procuror alta.

Ia un om, care timp de două-zeci de ani a tăcut și ascultat, spre a-l pune așa de-odată să vorbească în fața celor mai eminenți magistrați din România. Dar dacă este o fire emotivă și are *trac*? Dacă este afectat de vorbire și graiul nu-i la înălțimea cugetărei sale? Dacă nu are obicinuița — și desigur nu o are — de a vorbi gândind, el care toată viața a fost *silit* să gândească tăcând?

Măsura deci, luată de acei cari au ajuns acolo

fără a trece prin parchet, va fi în prim rând în detrimentul compunerii Inaltei Curți, care ar urma să fie lipsită de elemente valoroase, dar cu spiritul auto-critic așa de desvoltat, în cât cu riscul de a pierde beneficiul unei înaintări atât de avantajoase, nu ar conveni ca la sfârșitul vechei lor cariere de judecător să încerce una nouă de procuror.

De altminteri, în magistratură sunt puțini buni vorbitori.

Căci, trebuie să o spunem pentru că este riguros exact, cea mai mare parte dintre noi cari au avut talent și temperament oratoric, au trecut dincolo de bară, ilustrându-se în barouri. Aceasta, pentru motive destul de cunoscute.

Apoi, Curtea de Casație are nevoie în parchetul ei de oratori cari să fie la înălțimea judecătorilor înaintea cărora cei d'ntâi vorbesc. Aceștia fiind destul de rari, când se găsește câte unul, el trebuie menținut ca procuror, *chiar cu riscul de a i se acorda condiții speciale de salarizare.* Eu aș merge și mai departe, propunând ca în parchete și în special în acela al Casației, să se ușureze intrarea avocaților *de real* talent. Procurorii trebuie specializați, permițându-li-se înaintarea direct în toate gradele parchetelor.

Iată, după sistemul preconizat, un consilier de Curte de Apel, care primește să înainteze procuror la Casație. Dacă este bun, la prima ocazie va cere și izbuti a trece ca judecător — căci a dovedit că merită această onoare. Dar dacă este slab? Va fi trecut iarăși consilier, pentru ca să nu mai tortureze colegii cu concluziile lui: adică il vor trece pentru ca să scape de dânsul.

La ce a servit deci încercarea cu parchetul? În cel mai rău caz ca să discrediteze pe cei slabi, ceia ce se face în detrimentul prestigiului întregii instanțe.

Astfel fiind împrejurările, la Inalta Curte nu vor putea ajunge decât două categorii de magistrați: unii într'adevăr înzestrați din punct de vedere oratoric, și alții lipsiți de talent, dar și de unele scrupule, pentru că cu riscul de a se compromite

vor înfrunța tribuna parchetului, de unde sunt siguri că își vor vedea curând visul îndeplinit¹⁾.

De ce să fie șiliți la aceasta? De ce să fie sacrificată marea majoritate a elementelor bune, cari nu vroesc să înfrunte o încercare străină de direcția în cari și-au exercitat munca și aptitudinile lor? De ce să fie lipsită Inalta Curte de judecători de valoare, cari însă *nu vor* sau *nu pot* să fie procurori?

Iată pentru cari motive, cu tot marele respect ce-l avem pentru părerile Curții de Casație, care trebuie să fie decisive în chestiunile relative la organizarea judecătorească, socotim că de astă dată Inalta instanță a emis o părere discutabilă, de a cărei aplicare s-ar resimți cât de curând însăși compunerea ei.

Eugen Petit

1 Noembrie 1930.

JURISPRUDEȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența dela 2 Aprilie 1930

Președinția D-lui Em. Miclescu, președinte

Grigore Grigorievici Pronin cu Iulia Chiropol

BASARABIA. — APLICAREA LEGILOR LOCALE. — ART. 63 DIN AȘEZĂMÂNTUL CĂRMUIREI OBLASTIEI BASARABIEI DIN 1928.

BASARABIA. — LEGIURI LOCALE. — CARI SUNT LEGIURILE CE TREBUESC SOCOTITE CA LEGIURI LOCALE ÎN BASARABIA.

BASARABIA. — COPII NATURALI. — MODUL LOR DE RECUNOAȘTERE. — REPRODUCEREA DISPOZIȚIUNILOR DIN NOVELA 117 ÎN TEXTELE CARTEI V TITLUL VIII No. 85 CORESPUNZĂTOR ȘI 1785 TRADUCEREA ROMĂNEASCĂ; HARMENOPOL CARTEI XXVIII TITLUL IV ȘI 49 DIN BASILICALE ȘI CAP. 37 ȘI DIN ADUNAREA DE LEGI A LUI ANDRONACHE DONICI.

BASARABIA. — LEGITIMAREA FĂCUTĂ PRIN CĂSĂTORIA SUBSEQUENTĂ A PĂRINȚILOR. — DISPOZIȚIUNILE ART. 9 ȘI 1460—1—7 PROC. CIVILĂ RUSĂ, — DACĂ SUNT APLICABILE ȘI ÎN CAZUL UNEI RECUNOAȘTERI FĂCUTĂ DE TATĂ.

1° Aplicarea legiurilor locale în Basarabia are loc nu numai față de băstinași ci și pentru toate persoanele cari s'au așezat acolo cu domiciliu permanent și și-au manifestat astfel în chip neîndoelnic intenția de a deveni locuitori statornici ai acestei provincii; această soluție o impune atât interpretarea art. 63 din așezământul Cărmuirei Oblastiei Basarabiei din 1928 care prevede că „*în afacerile procesuale se vor lua de bază legile locale ale țării*” fără a face vre-o distincțiune, cât și rațiunea care arată că nu este nici un motiv să se facă vre-o deosebire între persoanele cari sunt născute în Basarabia și cei cari sunt născuți într'alte părți.

2° Cu toate că nu s'a precizat definitiv

1) Să se cerceteze la toate Curțile de apel din țară și se va vedea că — *în majoritatea cazurilor*, — dintre consilierii fiecărei instanțe, cei mai slabi sunt acei cari doresc să înainteze ca procurori pe lângă C. de casație, spre deosebire de cei mai buni, cari declină această onoare. — Pentru că primii nu au nimic de pierdut și totul de câștigat, spre deosebire de cei din urmă. Natural că sunt și unele elemente de mare talent, în categoria celor d'întâi, dar ne referim la majoritatea cazurilor.

E. P.

cari sunt legiurile locale ce s'au menținut în Basarabia, rămâne însă cert că trebuie a se socoti ca atare, isvoarele de drept aflătoare în Moldova la 1812, precum: normele juridice cuprinse în Obiceul Pământului, în pravila lui Vasile Lupu, în hrisoavele Domnilor, în dreptul roman și greco-roman, denumit ca expresie generală de Basilicale, precum și în Manualul lui Armenopol, care mai ales împreună cu Adunarea de legi a lui Andronache Donici apărută în Moldova la 1814 și cu Sobornicescul Hrisov din 1785 al lui Alexandru Mavrocordat, deși nu au fost legi în adevăratul sens de astăzi al cuvântului și nici nu au fost investite cu această calitate de către Ruși în Basarabia, totuși din felul cum au fost prezentate autorităților rusești, din modul cum au fost recomandate de către Senatul Rusesc spre a servi de călăuză în Oblastie și din aplicarea lor timp de peste un secol, rezultă că au fost socotite în tot cazul ca norme de drept destinate să servească pentru rezolvarea litigiilor și stabilirea drepturilor, îndeplinind ast-fel în fapt rolul unor legi.

3° Atât potrivit dispozițiilor din Manualul lui Armenopol cât și celor din Adunarea de legi a lui Andronache Donici cari cuprind aceleași reguli, dacă un bărbat a avut un fiu sau o fiică cu o femeie liberă, cu care ar putea să contracteze o căsătorie și a declarat într'un anumit mod, că este fiul sau fiica sa, fără să adauge și cuvântul „*natural*” aceștia sunt considerați copii legitimi și se bucură de toate drepturile prevăzute de lege pentru copiii legitimi; iar în ceea ce privește modul de recunoaștere, din textul Novelei 117 cât și din textele respective din Basilicale și Armenopol, rezultă că se putea face fie printr'un act public, oficial, autentic sau prin act privat, subscris de trei martori demni de încredere, fie prin testament, fie prin mențiuni private.

4° Dispozițiunile art. 9 din pr. civ. rusă cari prevăd că legea de legitimare singură care se aplică în Basarabia era cea din art. 1460—1—7 din pr. civilă rusă, se referă numai la legitimarea făcută după căsătoria părinților și pentru care trebuiesc a se îndeplini înaintea Tribunalului formalitățile prevăzute de acel text, iar nu și la cazul unei recunoașteri făcute de tată, pentru care procedura rusă nu prevăzuse nici o dispoziție și în care saz urmează deci a se aplica legile locale.

No. 1126. — Respins ca nefundat recursul făcut de către Grigorie Grigorievici Pronin în contra Deciziei cu No. 134/928 a Curții de Apel din Iași S. I-a în proces cu Iulia Chiropol.

S'a citit raportul făcut de D-l consilier Andrei Rădulescu.

S'au ascultat D-nii avocați Petre Arsentiev pentru recurent și Sebastian Teodorescu pentru intimată.

Curtea deliberând,

Asupra recursului făcut de către Grigore Grigorievici Pronin în contra deciziei No. 134/928 a Curții de Apel Iași S. I-a.

Având în vedere deciziunea atacată cu recurs din care rezultă că Grigorie Grigorievici Pronin, recurent, a chemat înaintea Tribunalului Chișinău, pe intimata Iulia Gheorghievna Chiropol pentru a i se recunoaște dreptul la succesiunea defunctului Gheorghe Alexievici Pronin, în calitate de nepot de frate ;

Că, Tribunalul a respins această acțiune ; că sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către recurentul de azi, la Curtea din Chișinău, care prin jurnalul No. 1851/924, constatând dispariția recurentului Grigorie Grigorievici Pronin, și încetarea mandatului dat de către acesta, avocatului Gherasim Romancenco, a suspendat judecarea apelului ; că, declarându-se recurs, contra jurnalului de suspendare, Inalta Curte prin deciziunea No. 2351/925, a casat acest jurnal și a trimis cauza spre a fi judecată de Curtea din Iași, care a respins apelul recurentului Grigore Grigorievici Pronin.

Că, pentru a decide astfel Curtea de Apel constată că din actele depuse în cauză rezultă că defunctul Gh. Alexievici Pronin și cu intimata Iulia Gheorghievna Chiropol originari din Rusia s'au stabilit de mai mulți ani în Basarabia, având domiciliul permanent în Chișinău ; că actele prin care Gh. Al. Pronin a recunoscut de bună voie pe intimată de fiică a sa, și pe care aceasta își întemeiază drepturile sale de succesiune, au fost făcute în timpul cât locuiau în Basarabia și în formele cerute de legiurile locale ; că deci potrivit art. IV din introducerea codului civil rus, a regulamentului pentru organizarea Basarabiei din 29 Aprilie 1918, a așezământului pentru administrarea Basarabiei din 29 Februarie 1928, cum și a interpretării dată de Senatul Ocârmuitor rus, prin decizia No. 22/912, rezultă că în speță sunt aplicabile legile locale, cu atât mai mult cu cât nu vin în conflict direct cu statutul personal al intimatei Iulia Chiropol, deoarece din actul ei de naștere se stabilește că este fiica Fedei Cerepenova necăsătorită.

Că susținerea recurentului Grigore Grigorievici Pronin, că în calitatea sa de nepot de frate al defunctului Gh. Pronin, și în lipsă de alte rude în grad mai apropiat cu defunctul, el urmează potrivit legilor locale — Armenopol cartea V titlul 8 ed. Ministerul de Justiție trad. de I. Peretz pag. 1705, 1710 și Donici cap. 37 cum și art. 1241 c. civ. rus, — să moștenească pe defunctul Gh. Pronin, este neîntemeiată, deoarece din manualele lui Armenopol și Donici din § 63 al așezământului Basarabiei, din novelele 18 cap. V, 89 cap. 12 și 117 ale lui Justinian, din Basilicale cartea 28 titlul IV sholia respectivă, din influența dreptului canonic și din decizia Senatului ocârmuitor rus rezultă că în Basarabia, copii naturali recunoscuți de tatăl lor prin acte scrise publice și private, sunt considerați de drept copii legitimi și au dreptul la moștenirea acestuia la fel ca și copiii legi-

timi ; că în speță, intimata fiică naturală a def. Gh. Pronin, recunoscută de aceasta prin acte publice și private, ca fiică a sa, este singura moștenitoare în drept de a veni la moștenirea lui Gh. Pronin,

Că, mai motivează Curtea de fond, formele prevăzute de art. 1—7 pr. civ. rusă, nu pot fi aplicate în speță, deoarece este vorba de o recunoaștere din partea tatălui a unui copil natural iar nu de o legitimare prin căsătorie subsequentă, despre care vorbesc acete texte.

Că pentru ca recunoașterea unui copil natural să fie valabilă, este necesar ca mama copilului să fie o femeie liberă, cu care tatăl să se fi putut căsători, că această recunoaștere să rezulte din acte publice sau private din care să reeasă clar voința părintelui de a recunoaște și în fine acele acte să nu cuprindă cuvintele de : natural sau naturală deoarece în acest caz, nu mai poate fi vorba de recunoașterea fiului sau fiicei naturale.

Că, stabilește Curtea, în cele 10 scrisori depuse în cauză și emanate dela defunctul Gh. Alex. Proniu, aceasta o numea pe intimată "fiica sa" iar pe soțul acesteia "ginerele său" și pe fiica lor ("nepoată" ,fără să adauge în ceiace privește pe intimată cuvântul de naturală ; că în 1903 a cerut dela Poliție să se elibereze un pașaport pentru el și "fiica sa" ,azi intimata Iulia Chiropol, că în actul de căsătorie a lui Mihail Chiropol cu intimata, Barona Iulia Gheorghievna Heizling, autoritățile bisricești specifică că este născută Pronin, că intimata a fost crescută de tatăl său def. Pronin, care a înscris-o la școală cu numele lui, și a prezentat-o în societate ca atare, apoi a măritat-o și înzestrat-o, împrejurări pe care recurentul nu le-a contestat.

Că deci, conchide Curtea de fond, intimata întru nește condițiile cerute de lege pentru a putea fi considerată ca recunoscută, și ca atare are dreptul de a lua întreaga succesiune a lui Gh. Alexievici Pronin, asupra averii căruia a și fost pusă în posesiune prin decizia No. 2/920 a Curții de Apel Chișinău S. II-a.

Având în vedere că intimata Iulia Chiropol a susținut că înainte de a se cerceta motivele de recurs trebuie a se examina obiecția sa că, în speță, este autoritate de lucru judecat, derivând din decizia Curții de Apel din Chișinău S. I-a No. 2 din 4 Ianuarie 1921, excepțiune pe care, deși n'a făcut recurs întrucât a dobândit câștig de cauză în apel, socotește că o poate invoca și astăzi.

Având în vedere că prin jurnalul Curții de Apel Iași S. I-a No. 2607/927 s'a constatat că prin considerentele jurnalului dela 4 Iunie 1923 Curtea de Apel Chișinău a înlăturat acest mijloc de apărare al intimatei.

Având în vedere că prin decizia No. 2 din 4 Ianuarie 1921, Curtea de Apel Chișinău S. II-a rămasă definitivă și executorie, a recuoscut pe Iulia Chiropol ca singură moștenitoare a lui Gh. Pronin și a dispus trimeterea ei în posesie, respingând cererile celorlalți moștenitori între care era și recurentul de azi.

Considerând că chiar dacă s'ar mai putea ridica această excepție de către intimată, ea este nefondată

pentru că nu sunt întrunite toate elementele lucrului judecat; că, în adevăr, în decizia No. 2 din 4 Ianuarie 1921 obiectul procesului era trimiterea în posesie pe când obiectul procesului de față este reclamarea proprietății și a tuturor drepturilor din succesiunea defunctului Gh. Pronin.

Având în vedere că decizia Curții de Apel die Iași S. I-a No. 134/928 este atacată cu recurs pentru 3 motive:

Văzând primul motiv care e astfel formulat:

1. „Violarea și greșita interpretare a art. 63 din așezământul pentru cărmuirea Oblastiei Basarabii și regulilor Statutului personal, cu exces de putere, toate acestea în sensul că intimata nu i s'a putut aplica legile locale privitoare la capacitatea și statutul ei civil“.

Având în vedere că, prin acest motiv recurentul susține că nu se puteau aplica intimatei legile locale din Basarabia, deoarece ea era originară din Rusia de răsărit, din ținutul Ecaterinburg și fiica naturală a unei țărănci, Fecla Cerepenova, care nu se dovedește a fi avut vre-o legătură cu Gheorghe Pronin, așa că erai supusă codului civil rus; că de altfel și Gheorghe Pronin de a cărui succesiune este vorba, era originar din ținutul Smolensk și nu apare în Basarabia decât în anul 1895, deci și el era supus tot codului civil rus; că, în aceste condițiuni nu trebuiau aplicate legile locale din Basarabia.

Având în vedere că instanța de apel a constatat că atât defunctul Gh. Pronin cât și intimata Iulia Chiropol, deși originar din Rusia sau stabilit de mai mult timp în Basarabia și-au avut domiciliul permanent aici, în orașul Chișinău, unde intimata îl are și acum; că actele din care se stabilește că ea a fost recunoscută ca fiică de Pronin au fost făcute când se aflau în Basarabia și cu formele prevăzute de legile locale.

Considerând că întrucât este stabilit că în Basarabia se aplică legiurile locale, această normă trebuie observată nu numai pentru băștinași ci și pentru toate persoanele, care s'au așezat acolo cu domiciliul permanent și și-au manifestat astfel în chip neîndoienic intenția de a deveni locuitori statornici ai acestei provincii;

Considerând că, în acest sens a fost interpretată norma aceasta și de Senatul ocărmitor; că art. 63 din așezământul cărmuirii Oblastei Basarabiei din 1828, la care se referă recurentul, prevede în genere că „în afacerile procesuale se vor lua de bază legile locale ale țării, fără a face vre-o distincțiune; că nu e nici o rațiune să se facă distincțiune între persoanele, care sunt născute în Basarabia și cei care sunt născuți în alte părți ale imperiului dar sunt stabiliți definitiv în această provincie; că, mai ales, domiciliul permanent poate îndreptăți pe cineva să fie socotit locuitor al Basarabiei și să reclame aplicarea legilor locale; că astfel fiind, față de constatările făcute, Curtea de Apel n'a comis nici un exces de putere și deci motivul de casare este nefondat.

Văzând al doilea motiv de casare astfel formulat:

2. „Greșită interpretare și violare art. 63 din așezământ pentru cărmuirea Oblastiei Basarabiei, art. 9 „pr. civ. rusă, No. 117 cap. 11 a lui Justinian, Cartea „28, titlul 4, cap. 49 a Bazilicalelor, §§ 1185 și 1786 „din cartea V, titl. 8 a Hexabiblioului lui Armenopol „și cap. 37 par. 1 din Manualul Legilor Impărățești a „lui A. Donici, cu exces de putere; toate acestea în „sensul că art. 63 din susmenționatul așezământ a „menținut în Basarabia numai statu quo existent înainte de Anexie, nedecretând nici o lege în plus, art. „9 pr. civ. rusă în sensul că nu s'a aplicat legea în „vigoare și în sensul ei exact, ci o Scolie, care nu e „lege și chiar aceeași în sensul greșit, iar însăși legea „novelei 117, cap. 2 și Bazilicelor cart. 28 titl. 4, cap. „49 și art. 1786 din Armenopol, i s'a dat interpretarea complet greșită că ar conține norma de legitime și de acordarea copiilor naturali dreptului de „succesiune, deci s'a aplicat textele străine pricinii, „chiar și unei astfel greșite interpretări, Curtea a adăugat o greșită calificare a actelor prevăzute în susmenționatele textele a lui Armenopol, Donici, Novella „și Bazilice și Scolie fiind actele prezentate de intimată alte decât cele prevăzute în texte.“

„Violarea cart. 45 titl. 2 cap. 6 din Bazilicalele, „Nov. 118, cap. 2 a lui Justinian §§ 1705, 1710, 1711 „din cart. 5 titl. 8 a Hexabiblioului lui Armenopol „cap. 37 § 1 din manualul legilor lui A. Donici art. „1134 și 1137 cod. civ. rus cu exces de putere, toate „acestea în sensul că în lipsa ascendenților și descendenților, moștenirea, după lege, revine la frații și surorile decujusului și copii fraților, și nu altor persoane“.

Având în vedere că prin ucazul imperial dela 5 August 1812, prin alte ucazuri și prin regulamentul provizoriu pentru ocărmitura Oblastiei Basarabiei din 29 Aprilie 1818, s'au lăsat în vigoare normele de drept anterioare anexării, denumite cu diferite expresii, ca: legiurile locale, obiceiuri, privilegiile locale, dreptățile și obiceiurile moldovenești, obiceiurile pământului; că, în urma unor informațiuni trimise cu oarecare grabă de aci, Senatul ocărmitor al Rusiei a socotit ca legiurile locale în Basarabia Manualul lui Armenopol, Manualul lui Andronache Donici și Sobornicerul Hrisov al lui Mavrocordat; că, prin așezământul cărmuirii Oblastiei Basarabiei din 29 Februarie 1828, cu toate măsurile care tindeau la rusificare, s'a prevăzut că în afacerile procesuale se vor lua ca bază legile locale iar în caz de insuficiența acestora se vor ține în seamă legile rusești, afară de județele Ismail și Acherman unde se vor aplica numai legile rusești pentru că în ele nu sunt moldoveni; că această dispoziție a fost menținută și în legile posterioare și se află înscrisă și în art. 4 din introducerea codului civil ruses;

Considerând că, deși s'au menținut legiurile locale în Basarabia, totuși nu s'a precizat definitiv care sunt acele legiuri; că rămâne însă cert că trebuie a socoti ca atare izvoarele de drept aflătoare în Moldova la 1812; că este stabilit că normele juridice erau cuprinse în obiceiul pământului, în pravila lui Vasile Lupu, în hrisoavele Domnilor, în dreptul roman și greco-roman,

denumit cu expresia generală de Vasilicale precum și în Manualul lui Armenopol.

Considerând ca în Basarabia s'a întrebuințat însă, mui ales Manualul lui Armenopol și Adunarea de legi a lui Andronache Donici, apărută în Moldova la 1814, care împreună cu Soboruicereul Hrisov din 1785 al lui Alex Mavrocordat fuseseră socotite ca legiuri locale.

Considerând că aceste manuale nu au fost legi în adevăratul sens de azi al cuvântului și nici nu au fost învestite cu această calitate de Ruși în Basarabia ci au servit numai drept călăuze, mijloace de îndrumare pentru a cerceta și folosi legile împărătești, dreptul roman și greco-roman, din care au fost scoase în cea mai mare parte.

Considerând însă că din felul cum au fost prezentate autorităților rusești, din modul cum a fost recomandat cel puțin Manualul lui Armenopol de către Senatul rusesc "spre a servi de călăuză în Oblastie", din aplicarea lor timp de peste un secol, rezultă că au fost socotite aproape ca legi, în tot cazul ca norme de drept, destinate să servească pentru rezolvarea litigiilor și stabilirea drepturilor, îndeplinind astfel în fapt rolul unor legi.

Considerând că, independent de această chestiune, aceste manuale, potrivit principiilor admise în general, trebuiesc interpretate cu ajutorul izvoarelor lor, romane și greco-romane; că aceasta se impune cu atât mai mult cu cât acele izvoare, au fost întrebuințate la noi, cu putere de lege când Obiceiul pământului, pravilele sau hrisoavele domnești nu hotărâu altfel.

Având în vedere că în speță după paragraful 1785 din Armenopol (ediția Ministerului de Justiție), cine are un fiu firesc sau o fiică dintr'o femeie slobodă, cu care s'ar fi putut împreuna și prin nuntă, și în tocmeala săvârșită cu întărirea notarului, sau iscălită însăși cu mâna lui și iscălită de 3 martori vrednici de credință, sau în diată, sau prin ori ce alte amintiri ale pricinelor sale, va spune, că el sau ea este fiul sau fiica lui, neadăogând cuvintele: firesc sau firească, asemenea copii se socotesc legiuiți și legea noastră le dă lor dreptul să moștenească tot deopotrivă cu copii legiuiți; pentru că din aceasta se lămurește că el s'a împreunat cu mama prin căsătorie legiuită".

Că, după paragraful 1786 „iar dacă cineva, având câți-va copii de aceștia din astfel de femei, va da mărturie în chipul arătat numai pentru unul din ei, o asemenea mărturie a tatălui, dată unuia dintre copii, e de ajuns pentru aceea că și ceilalți au primit dreptul de copii legiuiți".

Având în vedere că Manualul lui Donici în cap. 37 despre moștenirea cea fără diată par. 1 după ce prevede că, potrivit pravilei, sunt în numărul fiilor celor drepti și aceia care au fost născuți cu femeie slobodă cu care apoi tatăl s'a căsătorit, prevede „asemenea și când cineva având fiu sau fată din femeia slobodă va da mărturie sa înscris, fiind încredințată și de martori vrednici de credință, mărturisind că, este fiu sau fiică și neadăogând firesc fiu sau firească fată,

să se socotească în numărul celor drepti fii, însă nu mai pe arătatul tatăl său va moșteni luând numai legiuita parte"; că la sfârșitul aceluia paragraf se adaugă; „iar cel ce nu se naște prin nuntă legitimă, nu poate moșteni pe tatăl său, ci numai pe mama sa și pe buna sa despre mamă.

Având în vedere că izvoarele textului din Armenopol, asupra căruia s'a discutat de părți și de instanțe sunt — cum se poate lesne vedea — Basilicalele și în special cartea XXVIII titl. IV § 49, iar acest text este reproducerea aproape identică a Novelei 17 cap. II a lui Justinian;

Având în vedere că, în ceiace privește izvoarele lucrării lui Donici, cu referire la această chestiune sunt arătate chiar de el, în mod precis, în ediția I din 1814 anume Bas. 28,449 și Nov. 117,2 iar spre sfârșitul paragraf. 37 citează, 46,1, 18 și 45, 2, 13, care vorbesc de copiii naturali și care servesc interpreților spre a lămuri nedumerirea ce ar părea că rezultă din sfârșitul acestui paragraf.

Considerând că, odată cunoscute izvoarele citatelor texte din Armenopol și Donici, interpretarea lor devine mult mai ușoară și înlătură ca inutile multe discuții.

Având în vedere că în novela 171 cap. II a lui Justinian, textul de bază al problemei de față, se prevede formal: Praeterea etiam illud sancire nobis visum est si quis filium vel filiam ex libera uxore cum qua matrimonium consistere potest, suscipit et in instrumento sive forensi, sive sua ipsius manu conscripto et subscriptionem trium testium fide dignorum habente, vel in testamento, vel ad acta illum vel illam filium suum vel filiam esse dicat, nec addat naturalem, ut liberi illi legitimi sint, neque ab ipsis ulla alia probatio exigatur, sed omnibus juribus fruuntur, quae legitimis liberis leges nostrae praebent, quippe quum illorum pater eos, ut dictum est, liberos suos vocaverit. Exinde enim eum etiam cum matre eorum legitimum habuisse matrimonium probatur, ut neque ab illa ad matrimonii fidem allia probatio requiratur. Si vero pater, qui multos habet ex eadem muliere liberos, uni ex illis quocunque ex praedictis modis testimonium praebuerit, reliquis etiam ex eadem muliere natis ad jura legitimorum uni a patre datum testimonium sufficiat."

Având în vedere că acest text, cum s'a arătat mai sus, este reproducus cu mici diferențe în Basilicale, cartea XXVIII titl. IV paragraf. 49; că între aceste diferențe constatăm că în loc de „ex libera uxore cum qua matrimonium consistere potest" s'a zis „ex libera muliere, quacum connubium erat", text care s'ar traduce, după recurent „dela o femeie liberă cu care a existat o căsătorie", ceea ce ar însemna că în Basilicale s'a părăsit sistemul din Novela 117 și se cere să fi existat chiar căsătoria; că deoarece se știe că prin connubium nu se înțelege căsătoria ci dreptul de a contracta o căsătorie valabilă, textul din Basilicale corespunde în totul sistemului din novelă care prevede: „cu care să se poată face o căsătorie"; că orice îndoielă, în această privință dispăre mai ales dacă se compară textul grec al Novelei cu textul grec al

Bazilicalelor și se vede că sunt absolut identice și corespund ca traducere cu textul latin din Novela : „o femeie liberă cu care poate face, cu care poate contracta o căsătorie“.

Considerând că din această cercetare a textelor rezultă limpede că pentru a se recunoaște fiilor naturali, de care e vorba aci, drepturi egale cu ale celor legitimi nu se cere să fi existat căsătorie ci, afară de celelalte cerințe, numai ca mama să fi fost liberă și ea să fi avut dreptul să contracteze o căsătorie valabilă cu tatăl copilului.

Având în vedere că în Armenopol textul elen („cartea V titlul VIII No. 85, edit. Heimbach, corespunzător § 1785 traducerea românească) este reproducerea celui din Novela 117 și din Basilicale, iarăși cu foarte mici diferențe, care n'au importanță pentru cauza de față, că în special cuvintele invocate de recurent spre a dovedi că se cerea existența căsătoriei sunt aceleași din Novela 117 și din Basilicale și chiar traducerea latină nu mai este cea din Basilicale „quacum connubium erat“ ci, cum qua nuptiae contra hi possunt“.

Având în vedere că nu se dovedește cert că în Moldova n'ar fi fost cunoscut Manualul lui Armenopol în forma veche elenă și că Rușii ar fi menținut ca legiuire locală forma neogreacă a lui Spanos; că nici din această formă nu reese că s'ar fi cerut să fi existat căsătoria, ci numai însușirea, dreptul de a face o căsătorie legitimă; că chiar de ar fi vre-o îndoială din cauza celor două redacții, desigur că trebuie să se dea precădere aceleia, care e conformă cu isvoarele lucrării și aceasta e necontestat textul elen.

Având în vedere că întrucât și textul respectiv din Donici (cap. 37 § 1) este întocmit tot cu ajutorul acelorași isvoare : Novela 117, 2 și Bas. 28, 4, 49, nu poate fi interpretat decât în același sens ca și isvoarele sale și ca și Armenopol, de care desigur a fost influențat; că dacă în acest manual nu sunt reproduse întocmai cuvintele din arătatele isvoare, aceasta nu întrepătește altă interpretare pentru că nu trebuie uitat că Donici însuși, cum spune în prefață, a înțeles să ajute și să dea o povățuire celor ce voiau să se folosească de împărăteștile pravile, din care lucrarea sa era numai o „adunare cuprinzătoare în scurt, spre înlesnirea celor ce se îndeletnicesc întru învățătura lor“ cu trimitere către cartea, titlul, capul și paragraful acestor pravile; că deci textele din Donici, ca de altminteri mai toate textele vechi, nu trebuiesc interpretate strict literar ci totdeauna în legătură cu isvoarele lor, așa că chiar dacă vorbele „numai pe arătatul tatăl său va moșteni luând numai legiuita parte“ ar naște oarecare îndoeli, acestea trebuiesc înlăturate față de înțelesul clar al isvoarelor, la care face trimitere chiar Donici și în care se prevede formal că fiul sau fiica recunoscută prin vreunul din mijloacele specificate se va bucura de aceleași drepturi ca și copiii legitimi; că, chiar de ar fi vrut să inoveze Donici, părerea sa n'a putut deveni o normă de drept obligatorie.

Că, dacă în Donici nu se mai menționează partea

din isvoarele anterioare, din care ar reeși că prin acea recunoaștere s'ar proba existența căsătoriei, aceasta se explică prin formele cerute mai târziu pentru căsătorie, altele decât în vremea lui Justinian; că indiferent de deducția ce s'ar face din acea recunoaștere, și de faptul că o astfel de deducție se mai putea face ori nu, dispoziția referitoare la drepturile prevăzute pentru astfel de copii a rămas și ea nu poate fi desființată.

Considerând că din toate acestea se vede că și Armenopol și Donici cuprind aceiași regulă, după care dacă un bărbat a avut un fiu sau o fiică cu o femeie liberă, cu care putea să contracteze o căsătorie și a spus, într'un anumit mod, că este fiul sau fiica sa, fără să adauge „natural“, aceștia sunt copiii legitimi și se bucură de toate drepturile prevăzute de legi pentru copiii legitimi.

Considerând că în ceiace privește modul cum se putea recunoaște fiul sau fiica, din Novela 117, din textul citat din Basilicale, din Armenopol rezultă că se putea face, fie printr'un act public, oficial, autentic sau prin act privat, subscris de trei martori demni de încredere, fie prin testament, fie prin amintiri ale faptelor sale (activității sale), care desigur erau menționi private.

Considerând că în speță Curtea, examinând anumite scrisori, telegrame, cărți poștale, certificate de studii, petiție către Prefectura Chișinău pentru pașaport, a constatat că Gh. Pronin a numit pe Iulia Chiropol ca fiică a sa, fără de a adăoga cuvântul „natural“ și apreciind a stabilit că aceste acte întrunesc condițiile cerute de textele arătate pentru ca intimata să fie socotită fiică legitimă a lui Pronin.

Că, de altfel, se constată că în vremea lui Justinian recunoașterea copiilor naturali se putea face nu numai prin formele cunoscute : căsătorie subsequentă, oblație la curie, rescriptul principelui ei și prin instrumentul dotal, care proba căsătoria (Nov. 89), prin testament, iar după Novela 117 și în forma arătată mai sus, care s'a păstrat în Basilicale, în Armenopol și în parte și în Donici.

Că, fără a mai discuta celelalte texte și puncte din acest motiv, care n'au importanță pentru rezolvarea litigiului de față, din cele expuse se vede că instanța de apel independent de anumite păreri ale sale cu privire la textele și edițiile cercetate — n'a violat textele și principiile de bază și nici n'a denaturat actele, pe care s'a întemeiat pentru a da decizia atacată, astfel că și motivul II de recurs este nefondat.

Văzând al treilea motiv care este formulat astfel :

„3. Greșită interpretare și violarea art. 9 și art. 1460 1-7 din proc. civ. rusă, cu exces de putere, în sensul că art. 9 pr. civ. rusă prevede că legile în vigoare sunt obligatorii pentru rezolvarea pricinelor, iar legea de leigimare, singura ce se aplică în Basarabia era aceea din art. 1460 1-7 pr. civ. rusă.“

Considerând că în speță nu este vorba de o leigimare a copiilor naturali în urma căsătoriei părinților ci de o recunoaștere făcută de tată; că art. 1460 1-7

pr. civ. rusă se referă numai la o legitimare făcută după căsătoria părinților și pentru care trebuiesc a se îndeplini înaintea Tribunalului formalitățile prevăzute de acel text; că în speță recunoașterea în Basarabia pentru care pr. civ. rusă nu prevăzuse nici o dispoziție, urma a se face după legile locale, cum s'a specificat mai sus; că hotărând în acest sens, Curtea de Apel n'a violat nici art. 1460 1-7 nici art. 3 aceiaș procedură și n'a comis nici un exces de putere; că prin urmare nici acest motiv nu este întemeiat.

Că, astfel fiind recursul trebuie respins ca nefondat. Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI S. I-a

Audiența dela 10 Iunie 1930.

Președinția D-lui D. Volanschi, Prim-Președinte

Dr. M. Ștefănescu—Galați cu Ministerul Instrucției Publice și Dr. N. Hortolomei.

CONTENCIOS ADMINISTRATIV. — PROFESOR UNIVERSITAR. — DREPTUL DE A CERE SĂ FIE TRANSFERAT. — ART. 82 AL LEGII PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL SECUNDAR ȘI SUPERIOR. — ART. 1 DIN LEGEA PENTRU CONTENCIOSUL ADMINISTRATIV.

CONTENCIOS ADMINISTRATIV. — FUNCȚIONAR PUBLIC. — DIMIȘIUNE. — CÂND INCETEAZĂ DE A MAI LUCRA ÎN MOD VALABIL. — ART. 12 AL LEGEI PENTRU STATUTUL FUNCȚIONARILOR PUBLICI.

CONTENCIOS ADMINISTRATIV. — PROFESOR UNIVERSITAR. — CERERE DE TRANSFERARE. — CONDIȚIUNI DE ADMITERE.

CONTENCIOS ADMINISTRATIV. — SENAT UNIVERSITAR. — DE CINE POATE FI CONVOCAT ÎN LIPSA RECTORULUI. — ART. 99 AL 2 DIN LEGEA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR.

CONTENCIOS ADMINISTRATIV. — CONTROLAREA ACTULUI ADMINISTRATIV NUMAI DIN PUNCT DE VEDERE AL LEGALITĂȚII LUI. — ART. 1 DIN LEGEA CONTENCIOSULUI ADMINISTRATIV.

CONTENCIOS ADMINISTRATIV. — PROFESOR UNIVERSITAR. — CERERE DE TRANSFERARE — CATEDRĂ SIMILARĂ — APRECIEREA SUVERANĂ A SENATULUI UNIVERSITAR ART. 82 DIN LEGEA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SECUNDAR ȘI SUPERIOR.

1° Din dreptul pe care îl conferă legea profesorului titular sau agregat de a cere transferarea la o catedră similară vacantă, rezultă că dâșii au și dreptul să facă recurs în contenciosul administrativ în cazul când ar pretinde că transferarea nu s'a făcut în condițiunile stabilite de lege, de oarece în acest caz există condiția prevăzută de art. 1 al legii pentru contenciosul administrativ, adică o vătămare a dreptului său.

2° Potrivit art. 12 al legii pentru statutul funcționarilor publici, funcționarul care demisionează, ne putând părăsi serviciul înainte de a i se primi demisiunea și de a preda serviciul, urmează că până ce nu se notifică funcționarului de către autoritatea de care depinde că i s'a primit demisia, acesta continuă să-și exercite atribuțiunile funcțiunii sale în mod valabil.

3° Potrivit art. 82 al. 3 al legii pentru învățământul secundar și superior, pentru a se admite transferarea trebuie ca ambele Universități cu majoritate să fie pentru transferarea petiționarului, indiferent de numărul abținerilor, de oarece legea nu le interzice.

4° Cu toate că art. 99 al legii învățământul

tului superior, prevede că Senatul Universitar, în lipsa rectorului, este prezidat de cel mai vechi dintre decani, iar prin al. 3 spune că Senatul Universitar este convocat de rector, totuș nu este logic a se admite că decanul care are căderea, în lipsa rectorului, de a prezida Senatul Universitar, care este un act mai important de cât convocarea sa, să nu poată în mod valabil să-și convoace acest senat.

5° Din spiritul legii pentru contenciosul administrativ, rezultă că Justiția poate controla numai dacă actul administrativ de autoritate a fost dat cu respectarea formelor prevăzute de lege, astfel că Curtea, ca instanță de contencios, nu poate examina și motivele determinate, care justifică actul și care sunt de competența suverană a autorităților administrative,

6° Chestiunea de a se ști dacă este similitudine între două catedre universitare pentru a putea fi admisibilă o cerere de transferare întemeiată pe art. 82 din legea pentru învățământul secundar și superior, nu poate fi examinată de instanța de contencios administrativ, de oarece potrivit principiului autonomiei universitare, Senatul Universitar singur este chemat să aprecieze în această privință.

No. 16. Admisă cererea de intervenție introdusă de Dr. N. Hortolomei și respinsă acțiunea intentată de Dr. M. Ștefănescu Galați în proces cu Ministerul Instrucției Publice și a Cultelor.

S'au ascultat D-nii avocați Gruia pentru reclamantul Dr. M. Ștefănescu Galați; Laurențiu Pilat și M. Mavrodin pentru intervenientul Dr. N. Hortolomei și T. Dragoș pentru Ministerul Instrucției Publice și al Cultelor.

Curtea,

Având în vedere că, Dr. M. Ștefănescu-Galați, profesor la facultatea de Medicină din Iași, prin petițiunea din 28 Aprilie 1930, a chemat în judecată pe Ministerul Instrucției Publice și al Cultelor, conform art. 1 și 4 a legii pentru contenciosul administrativ, pentru a se anula Inaltul Decret Regal No. 1146 din 4 Aprilie 1930, publicat în „Monitorul Oficial“ No. 85 din 14 Aprilie 1930, prin care s'a admis transferarea D-lui Dr. N. Hortolomei de la Facultatea de Medicină din Iași la cea din București; că, prin petițiunea din 14 Mai 1930, s'a complectat motivele acțiunii.

Având în vedere că, Dr. N. Hortolomei prin petițiunea din 13 Mai 1930 a făcut cerere de intervențiune pentru respingerea acțiunii intentată de Dr. M. Ștefănescu-Galați;

Având în vedere, actele aflate la dosarul cauzei precum și concluziunile puse de părți;

Având în vedere că, fiind vacantă catedra de clinica bolilor urinare la Facultatea de Medicină din București, au cerut transferarea la acea catedră D-nii D-rii N. Hortolomei și M. Ștefănescu-Galați, profesori la Facultatea de Medicină din Iași. Se-

natul Universității din București și Consiliul Facultății de Medicină s'au întrunit la 19 Martie 1930, fiind prezidat de Profesorul I. Bălăcescu, pro-rectorul Universității, conform art. 82 din legea învățământului superior, pentru a decide asupra cererilor de transferare; că, după cum se constată din procesul-verbal al ședinței, rezultatul a fost următorul: cu 8 voturi pentru, 15 contra și 15 abțineri s'a pronunțat asupra cererii D-lui profesor Dr. M. Ștefănescu-Galați, și cu 29 voturi pentru, 6 abțineri și 3 contra asupra cererii de transferare a D-lui profesor Dr. N. Hortolomei; că, în urma acestui rezultat Consiliul a recomandat pe D-l Dr. N. Hortolomei profesor la catedra de clinică chirurgicală de la Facultatea de Medicină din Iași, spre a fi transferat potrivit art. 82 al legii, profesor titular la catedra de clinica boalelor căilor urinare vacantă la Facultatea de Medicină din București.

Procesul-verbal, de mai sus, a fost înaintat Ministerului Instrucțiunii Publice, de către pro-rectorul Universității din București prin adresa din 27 Martie 1930. Senatul Universitar din Iași întrunit cu Consiliul Facultății de Medicină, după cum rezultă din procesul-verbal No. 28 din 22 Martie 1930, a recomandat în unanimitate pe Dr. N. Hortolomei pentru a fi transferat ca profesor la catedra vacantă de clinica boalelor căilor urinare de la Facultatea de Medicină din București. Pe temeiul acestei recomandări Dr. N. Hortolomei a fost transferat prin Inaltul Decret Regal No. 1146/1930 la catedra de clinica boalelor urinare de la Facultatea de Medicină din București.

Având în vedere că, Dr. Hortolomei, intervenient în acest proces, ridică o fine de neprimire a acțiunii D-ru'ui M. Ștefănescu-Galați dedusă din lipsa oricărui drept actual sau eventual la catedra de la Facultatea de Medicină din București, de oarece din dispozițiunile art. 1 din legea contenciosului administrativ rezultă că o acțiune în contencios nu se poate exercita, de cât de acel în stare să dovedească în prealabil, că dreptul său a fost nesocotit prin actul ilegal și că în lipsa acestui drept, nu este admisibil recursul în contencios, că cererea reclamantului de a fi transferat a fost respinsă, de unde reesă că existența dreptului pretins de Dr. Ștefănescu-Galați nu are ființă, fiindcă ambele Universități nu au încuviințat cererea de transferare;

Având în vedere că, conform art. 1 al legii pentru contenciosul administrativ, oricine se pretinde vătămat în drepturile sale printr'un act administrativ de autoritate făcut cu călcarea legilor și a regulamentelor poate face cerere pentru recunoașterea dreptului său la instanțele judecătorești competente; că, după art. 82 al legii pentru învățământul secundar și superior un profesor titular sau agregat are dreptul să ceară transferarea la o catedră similară publicată vacantă; că acest articol stabilește procedura care trebuie urmată pentru transferare;

că din dreptul pe care îl conferă legea profesorului titular sau agregat de a cere transferarea rezultă că dâșii au și dreptul să facă recurs în contenciosul administrativ în cazul când ar pretinde că transferarea nu s'a făcut în condițiunile stabilite de lege, de oare ce în acest caz există condiția prevăzută de art. 1 al legii pentru contenciosul administrativ, adică o vătămare a dreptului său; zută de art. 1 al legii pentru contenciosul administrativ, adică o vătămare a dreptului său; că, argumentul dedus din faptul că Dr. M. Ștefănescu-Galați n'a fost recomandat și prin urmare acțiunea în contencios este închisă nu este întemeiată, cu atât mai mult că, Dr. M. Ștefănescu-Galați atacă prin recursul său și modul cum a judecat Senatul Universitar din București, unit cu Consiliul Facultății de Medicină cererea sa de transferare;

Având în vedere că, dreptul de a cere transferarea și eventualitatea de a fi admisă constituie condițiuni suficiente în sensul art. 1, pentru a putea introduce acțiune în scopul de a se obține anularea decretului de transferare;

Având în vedere că, finea de neprimire a acțiunii invocată de Dr. N. Hortolomei nefiind în temeiată urmează a fi respinsă.

Având în vedere că, Dr. M. Ștefănescu-Galați, prin primul motiv al acțiunii susține că, actul preparator cu care se înaintează formalitățile îndeplinite de Senatul Universitar din București, unit cu Consiliul Facultății de Medicină către Ministerul de Instrucțiune Publică, este un act nul, săvârșit și iscălit de către un funcționar inexistent și fără competență legală; de oarece adresa prin care s'a înaintat lucrările Senatului Universitar din București, semnată de Profesorul I. Bălăcescu, în calitate de pro-rector ajunge la Ministerul Instrucțiunii în ziua de 28 Martie 1930, or D-sa la această dată nu mai îndeplinea atribuțiunile rectorului, de oarece demisionase încă de la 22 Martie din calitatea de Decan, care-l face să țină loc rectorului; că, Dr. Bălăcescu demisionând, Universitatea n'a avut a aștepta confirmarea primirii demisiei, de oarece un nou pro-rector intră în funcțiune de îndată ce a rămas cel mai vechiu decan; că, Dr. Deleanu a intrat în exercițiul de fapt a funcțiunii de pro-rector;

Având în vedere că, Dr. I. Bălăcescu a demisionat din funcțiunea de decan al Facultății de Medicină în ziua de 22 Martie 1930, că adresa Ministerului de Instrucțiune prin care se face cunoscut primirea demisiei sale a ajuns la cunoștința Universității în ziua de 28 Martie 1930;

Având în vedere că, art. 12 al legii pentru statutul funcționarilor publici prevede că funcționarul care demisionează nu poate părăsi serviciul înainte de a i se primi demisiunea și de a preda serviciul; că, după cum s'a stabilit mai sus, primirea demisiunii d-ru'ui I. Bălăcescu a fost notificată Universității

din București în ziua de 28 Martie 1930; că, până la acea dată Dr. I. Bălăcescu a păstrat funcțiunea de decan al Facultății de Medicină și prin urmare și acea de pro-rector; că, în consecință, trimiterea în ziua de 27 Martie 1930 a lucrărilor cu privire la transferarea D-rului N. Hortolomei, era făcută de un funcționar a cărui funcțiune nu încetase și deci valabilă.

Având în vedere că, alegațiunea reclamantului că Dr. Deleanu a funcționat de fapt ca pro-decan în intervalul de la 22 Martie 1930 până la 28 Martie 1930, nu este dovedită și este contrazisă de faptul că Dr. Bălăcescu a semnat în ziua de 27 Martie 1930 adresa menționată mai sus;

Având în vedere că, prin al doilea motiv al acțiunii Dr. Ștefănescu-Galați susține că, „actul Senatului Universitar din București, unit cu Consiliul Facultății de Medicină dat în ședința de la 19 Martie 1930, este nul de oarece din 38 de membri, 15 au fost contra mea, 8 pentru și 15 abțineri.

Majoritatea reglementară cu care se putea admite sau respinge cererea sa este 20. Cum nu s'a întrunit această majoritate, Senatul Universitar unit cu Consiliul Facultății nu putea păși mai departe, fără a repeta votul asupra cererii mele, care la primul scrutin era nul“.

Având în vedere că, conform art. 82 al. 3 al legii pentru învățământul secundar și superior, pentru a se admite transferarea trebuie ca ambele Universități cu majoritate să fie pentru transformarea petiționarului;

Că, Dr. M. Ștefănescu-Galați a obținut 8 voturi, prin urmare cererea sa neîntrunind majoritatea cerută de art. 82 a fost respinsă; că, legea neinterzicând abținerile, necesitatea celui de al doilea scrutin nu este admisibilă; că, cererea de transferare formulată de Dr. N. Hortolomei a întrunit majoritatea și în consecință a fost admisă, că, prin admiterea cererii D-rului N. Hortolomei, Senatul Universitar s'a pronunțat pentru transferarea acestuia, cece cuprinde implicit respingerea cererii D-rului Ștefănescu-Galați, care nici nu ar mai fi putut face obiectul unei discuțiuni, dacă Senatul ar fi luat în discuție cererea D-rului N. Hortolomei înaintea cererii făcută de Dr. M. Ștefănescu-Galați; că, prin urmare, acest motiv al acțiunii este neîntemeiat;

Asupra celui de al treilea motiv al acțiunii:

Având în vedere că, prin acest motiv reclamantul susține că, art. 99 din legea învățământului superior stabilește principiul că, Senatul Universitar trebuie convocat de rector, că, în specie, a fost convocat de pro-rector, o funcțiune neprevăzută prin lege, deci formalitatea convocării făcută de un organ inexistent este nulă; că, această nulitate atrage nulitatea înaltului Decret Regal de transferare a D-rului N. Hortolomei;

Având în vedere că, art. 99 al. 2 al legii învățământului superior, prevede că Senatul Universitar

este prezidat de rector sau în lipsă de cel mai vechi dintre decani, iar prin al. 3, se spune că Senatul Universitar este convocat de rector;

Având în vedere că, prezidarea Senatului Universitar este un act mai important de cât convocarea sa, că nu este logic a se admite că decanul care are căderea de a prezida în lipsa rectorului, nu poate în mod valabil să convoace Senatul; că, prin urmare este exclus că legiuitorul să fi putut admite acest sistem;

Având în vedere că, un serviciu public nu poate fi suspendat în funcționarea sa prin faptul că, funcționarul indicat de lege pentru a asigura mersul serviciului lipsește; că această soluție se impune cu atât mai mult prin faptul că, art. 82 al. 2, prevede un termen înăuntru căruia Senatul fiecărei Universități trebuie să se pronunțe asupra cererii de transferare; că, chiar în cazul când legea ar omite să se ocupe de înlocuirea funcționarului absent, totuși modul de înlocuire trebuie stabilit conform principiilor de interpretare a legii; că, după cum s'a analizat mai sus, legea care conferă decanului dreptul de a prezida Senatul, i-a conferit în mod implicit și pe acel de a-l convoca.

Având în vedere că, rectorul Universității din București a lipsit 4 luni din țară, că nu era posibil ca în tot cursul acestei absențe, Senatul Universitar să nu poată fi convocat pentru a rezolvi chestiunile ce sunt date în competența sa; că, după cum rezultă din certificatul Ministerului de Instrucțiune Publică No. 70.925 din 23 Martie 1930, Ministerul, în timpul cât D-l profesor-rector N. Iorga a fost în străinătate, a dat delegație D-lui Dr. I. Bălăcescu, decanul Facultății de Medicină, de a suplini pe rector pentru ordonanțarea salariilor; această delegație specială era necesară conform legii pentru contabilitatea publică a statului (art. 119), în celelalte atribuțiuni rectorul e înlocuit de decanul cel mai vechiu potrivit legii învățământului superior;

Având în vedere că, prin ultimul motiv al cererii sale Dr. M. Ștefănescu-Galați susține că, Dr. N. Hortolomei a fost transferat la o altă catedră decât cea pe care o avea la Facultatea de Medicină din Iași; că, art. 82 cere ca transferarea să se facă la o catedră similară publicată vacantă, adică corespunzătoare identică, ceea ce rezultă și dispozițiunile art. 81 al. 3 și 4 și art. 83 al. 3 și 4; că, prin actul Ministerului Instrucțiunii Publice s'a violat deci art. 82 din legea învățământului superior;

Având în vedere că, la ședința Senatului Universitar din București, unit cu Consiliul Facultății de Medicină din 19 Martie 1930, s'a discutat chestiunea similitudinii celor două catedre și Senatul Universitar stabilește că „catedra de clinica boalelor urinare nu este de cât o catedră de chirurgie specializată, că prin urmare între catedra de clinica chirurgicală și cea de clinica boalelor urinare este

similitudine în înțelesul legii, și că tot astfel a fost interpretată similitudinea catedrelor în multe alte cazuri anterioare la Facultatea de Medicină"; că, Senatul Universitar din Iași a dat aceeași interpretare chestiunii similitudinii celor două catedre;

Având în vedere că, din spiritul legii pentru contenciosul administrativ rezultă că, justiția controlează numai dacă actul administrativ de autoritate a fost dat cu respectarea formelor prevăzute de lege, că nu poate deci examina motivele determinante, care justifică actul și cari sunt de competența suverană a autorității administrative;

Că, Senatele Universitare unite cu Consiliile Facultăților de Medicină au judecat în fond și în mod suveran chestiunea similitudinii celor două catedre; că, prin urmare, această apreciere nu poate fi censurată de Curte;

Având în vedere că, art. 81 și 83 au fost modificate prin legea din 3 Mai 1925; că art. 81 vorbește despre o comisiune compusă din patru profesori titulari ocupând catedre identice cu acea la care s'a făcut propunerea de numire, iar dacă la Facultate nu există profesori titulari de aceeași specialitate, se va desemna în comisiune un profesor titular de o specialitate aproape înrudită cu catedra vacantă; că, din aceste dispozițiuni care reglementează modul de compunere a Comisiunii nu se poate deduce în mod logic că în art. 82 se întrebuințează cuvântul similar în sens de indentic, mai cu seamă că art. 81 a fost modificat printr'o lege posterioară;

Având în vedere că, art. 83 întrebuințează cuvântul de similar în sens de indentic; că noțiunea de similitudine cuprinde în sfera ei atât noțiunea de identitate cât și noțiunea de ceace este asemănător (vezi A. Lalande „Vocabulaire technique et critique de la philosophie“ t. II p. 769 la cuvântul similitude); că, prin urmare, din faptul că într'un text al legii cuvântul de similar are sensul de indentic, nu se poate trage concluzia că trebuie să aibă aceeași accepțiune și în alte texte ce se referă la o materie diferită;

Având în vedere că, din examinarea dispozițiilor legii învățământului superior rezultă că, învățământul universitar este organizat pe temeiul principiului de autonomie universitară, principiu exprimat în mod expres în expunerea de motive a modificării legii din anul 1912; că principiul autonomiei universitare constituie un motiv decisiv în sensul că aprecierile în fond a Senatelor Universitare nu pot fi discutate în instanța de contencios administrativ;

Având în vedere că, din actele aflate la dosar se constată că în numeroase cazuri de transferări atât Senatul Universitar din București, precum și acel din Iași, n'a interpretat noțiunea de catedră similară în sensul de catedră identică; astfel în anul 1920, Dr. Amza Jianu, profesor la catedra de de clinica chirurgicală la Facultatea de Medicină

din Iași, a fost transferat în aceeași calitate la catedra similară de clinica boalelor căilor urinare dela Facultatea de Medicină din București, Dr. C. Bacaloglu, titularul catedrei de clinica medicală din Iași, a fost transferat la catedra de anatomie patologică la Facultatea de Medicină din București, etc.

Având în vedere că, Dr. Ștefănescu-Galați, prin cererea sa a susținut că procesul-verbal al Senatului Universitar din București, a înlăturat declarațiile făcute de Dr. Gerota, Juvara și N. Gheorghiu, mulțumindu-se să treacă asupra lor prin o singură frază, care caută să înlătore adevărul, ceea ce a determinat pe profesorii N. Basilescu și Meșianu să facă opinie separată; că, prin concluziile orale și scrise adaogă că deciziunea Senatului de o așa gravitate, nu se stabilește așa cum s'a făcut, prin vot sau altfel, atunci când desbaterile urmate nu sunt redată în procesul-verbal, iar 3 din cei 5 care au susținut tocmai contrariul că în al doilea rând Senatul Universitar în acest mod a stabilit o normă generală, obiectivă și impersonală contra legii, violând art. 78 din lege, căci prin votul său a schimbat destinația unei catedre;

Având în vedere că, acest adaos de motive nu pot fi discutate în conformitate cu art. 38 al legii accelerării;

Având în vedere că, prin procesul-verbal al Senatului Universitar din București din 19 Martie 1920, se constată că la cererea D-lui Decan N. Bazilescu, s'au dat explicațiuni asupra obiectului celor două catedre, că, în urma discuției urmată la care au luat parte profesorii Dr. D. Gerota, N. Gheorghiu, D. Danielopol, Amza Jianu și Ernest Juvara s'a stabilit similitudinea celor două catedre, după cum s'a arătat mai sus;

Având în vedere că, D-rii D. Gerota, N. Gheorghiu, D. Danielopol și Ernest Juvara, au semnat procesul-verbal fără a face vre-o rezervă;

Având în vedere că, constatările făcute în procesul-verbal al Senatului Universitar, au caracter autentic, că, deci, nu pot fi combătute de cât prin procedura înscrierii în fals, iar nu prin declarații făcute sub formă de scrisori adresate reclamantului; că deasemenea rezerva făcută de doi profesori nu poate infirma decizia majorității, care singură după lege hotărăște asupra transferării;

Având în vedere că, Senatul Universitar n'a schimbat destinația catedrei, ci a stabilit numai similitudinea, că prin Decretul Regal Dr. N. Hortolomei a fost transferat la clinica boalelor urinare, nu s'a violat deci art. 82;

Având în vedere că, Dr. M. Ștefănescu-Galați prin concluziile orale a mai susținut că Ministerul de Instrucțiune a format actul administrativ de autoritate cu rezerve categorice, dar nu și exercită dreptul său tutelar care-i este acordat de lege;

Având în vedere că, asupra chestiunii privitoare la transferarea D-rului N. Hortolomei, s'a făcut

un referat de către profesorul Ionașcu, care conchide că, urmează să se confirme transferarea D-lui profesor Dr. Hortolomei dacă se apreciază că în ce privește discutarea fondului, adică a chestiunii catedrelor similare și a specialității, numai Universitățile sunt competente a se pronunța pe baza autonomiei lor, Ministerului neincumbându-i, de cât a cerceta și controla dacă Universitățile s'au pronunțat în formele și în timpul util cerut de lege, care în cazul de față au fost respectate atât ca formă cât și ca termen; că, Ministerul Instrucțiunii prin încheierea sa, admite transferarea D-rului N. Hortolomei pe ziua de 1 Mai 1930; că, hotărârea Ministerului nu cuprinde nici o rezervă; că, după ce admite transferarea se ocupă de obiecțiunea ridicată de Dr. M. Ștefănescu-Galați, cu privire la similitudinea catedrelor, și spune că Senatele au examinat-o și au trecut peste dânsa, apoi adaogă că, obiecțiunea privind fondul nu incumbă Ministerului a o aprecia; că, prin urmare, Ministerul prin încheierea sa consacră principiul autonomiei universitare, ceea ce — după cum s'a stabilit mai sus — e conform legei învățământului superior;

Având în vedere că, din faptele expuse rezultă că acțiunea intentată de D. M. Ștefănescu-Galați, nefiind întemeiată, urmează a fi respinsă și a se admite cererea de intervențiune formulată de către Dr. N. Hortolomei;

Văzând și cererea de cheltueli de judecată formulată de către Dr. N. Hortolomei, pe care Curtea apreciind, le fixează la suma de două mii lei.

Pentru aceste motive, redactate de D-l Prim-Președinte, admite intervenția, respinge acțiunea.

Semnați: *D. Volanschi, H. Grigoriu, E. P. Stănescu.*

TRIBUNALUL ILFOV S. I COM.

Audiența din 28 Martie 1930

Președinte d-l Victor Șerbănescu, președinte

Al. Dumitrescu în cerere de concordat.

SOCIETATE ÎN NUME COLECTIV. — ASOCIAT. — DACĂ ARE CALITATEA DE COMERCIANT. — FALIMENT. — CONCORDAT PREVENTIV. — ART. 106 ȘI 866 C. COM. — ART. 1 DIN LEGEA CONCORDATULUI PREVENTIV.

1) Dacă falimentul societății în nume colectiv atrage și falimentul asociatului, nu înseamnă prin aceasta că și asociații sunt comercianți, ci pentru o mai mare garantare a obligațiilor societății, s'a căutat această sancțiune, fiindcă asociații știind consecințele ce-i așteaptă prin declararea societății în faliment, își vor da toate silințele să asigure bunul mers al societății.

2) Responsabilitatea solidară, nelimitată și subsidiară a asociatului, pentru obligațiile societății în nume colectiv, s'a creiat tot pentru o mai mare garantare a celor care intră în

legătură cu societatea; însă din acest caracter al obligațiilor asociatului, nu se poate deduce calitatea de comerciant a acestuia.

Jurn. No. . . . Respinsă cererea făcută de Al. Dumitrescu, pentru obținerea de concordat.

Tribunalul,

Asupra cererii pentru obținerea unui concordat preventiv, pe termenul și în condițiile prevăzute în această cerere, făcută de Alexandru Gr. Dumitrescu, din București, Strada Șelari 3;

Având în vedere actele din dosar și susținerile petiționarului;

Având în vedere că, solicitatorul a susținut, că a fost asociat în societatea în nume colectiv „Alex. și Vasile Dumitrescu“, din anul 1906 până la 13 Aprilie 1929; că, la această dată societatea dizolvându-se, tot activul și pasivul a trecut asupra sa; că, în urmă solicitatorul și-a înscris firma individuală pe numele său; că, bazându-se pe faptul, că un asociat dintr'o societate în nume colectiv are calitatea de comerciant, și cum celelalte dispoziții prevăzute de legea concordatului preventiv le are îndeplinite, solicitatorul a cerut admiterea în principiu a cererii sale;

Având în vedere că, după art. 1 din legea concordatului preventiv, comerciantul, care exercită comerțul de cel puțin trei ani, și are firmă înscrisă sau brevet de industrie, poate cere Tribunalului respectiv, în urma îndeplinirii și a celorlalte condiții prevăzute de lege, obținerea unui concordat preventiv; că, cerându-se acest termen de 3 ani, pentru a se putea face cererea de concordat preventiv de către un comerciant, urmează să examinăm dacă solicitatorul, care a făcut parte anterior dintr'o societate în nume colectiv, a avut calitatea de comerciant, pentru că numai dacă a avut această calitate, solicitatorul îndeplinește cerințele art. 1 din legea concordatului preventiv, care vorbește de comerciantul ce a exercitat comerțul de cel puțin 3 ani;

Având în vedere că, s'a susținut de solicitator, că asociatul într'o societate în nume colectiv are calitatea de comerciant, fiindcă numai în felul acesta se explică că asociatul, odată cu falimentul societății, este declarat și el în stare de faliment; apoi obligația solidară și nelimitată a asociatului, arată legătura strânsă dintre acesta și societate, legătură ce face ca și asociatul să fie considerat ca comerciant;

Considerând că, după art. 867 cod. com., falimentul societății în nume colectiv, atrage și falimentul asociaților; că, s'a dedus din această dispoziție, că asociații sunt și ei comercianți, raționându-se că dacă falimentul se aplică comercianților, care sunt în stare de încetare de plăți pentru datoriile lor comerciale, atunci asociații, prin faptul că sunt declarați în stare de faliment, prin aceasta sunt și ei comercianți;

Că, însă, trebuie observat, că falimentul asociaților

se declară, nu pentru că s'ar constata vre'o încetare de plăți din partea lor, ci numai ca o consecință a declarării în stare de faliment a societății;

Că, ideia deci, care stă la baza acestei dispoziții, nu este că asociații sunt comercianți, ci, că pentru o mai mare garanție a obligațiilor societății față de cei cu care ea contractează, s'a căutat ca falimentul societății să se resfrângă asupra asociațiilor; că, prin această resfrângere, asociații știind consecințele ce-i așteaptă, își vor da toate silințele să asigure bunul mers al societății;

Considerând că, nici dispoziția, că falimentul asociatului atrage dizolvarea societății, nu poate să ducă la concluzia că asociatul într'o societate în nume colectiv, este comerciant, fiindcă prin această dispoziție s'a vizat situația, când asociatul este comerciant și face parte și dintr'o societate în nume colectiv, reglementându-se de lege această situație;

Considerând că, din faptul că asociații dintr'o societate în nume colectiv sunt solidari și nelimitat responsabili pentru obligațiile societății, s'a dedus din aceasta, deasemenea, că această legătură strânsă le imprimă și asociațiilor calitatea de comercianți; că însă responsabilitatea solidară, nelimitată și subsidiară a societăților, s'a creiat tot pentru a da o mai mare garanție, celor care intră în legătură cu societatea; că, responsabilitatea subsidiară a asociațiilor arată caracterul de garanție a acestora; că, din acest caracter al responsabilității asociațiilor pentru obligațiile societății, nu se poate deduce calitatea de comerciant a asociațiilor;

Considerând că, art. 7 cod. com. arată cine sunt comercianți; că, numai acei care fac acte de comerț obișnuit și cu titlu profesional sunt comercianți; că, asociații dintr'o societate în nume colectiv nu fac ei actele de comerț, ci societatea, care este o persoană juridică distinctă de persoana asociațiilor; că, nefăcând acte de comerț pentru ei și cu titlu de profesiune, și din dispozițiile referitoare la societățile în nume colectiv nerezultând că asociații au calitatea de comercianți prin faptul că sunt asociați într'o astfel de societate, în cazul acesta nu se poate spune că asociații dintr'o societate în nume colectiv au calitatea de comercianți;

Având în vedere că, în speța de față constatându-se că solicitatorul nu a fost comerciant decât din anul 1929; că, anterior, el făcând parte dintr'o societate în nume colectiv, nu a avut calitatea de comerciant; că, prin aceasta stabilindu-se că el nu a fost comerciant timp de cel puțin trei ani, după cum cere art. 1 din legea concordatului preventiv, în cazul acesta cererea acestuia urmează a fi respinsă.

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător Hariton Udrea, respinge cererea.

Semnați: *Victor Șerbănescu, Hariton Udrea.*

JURISPRUDENȚA STRAINA

Responsabilitate civilă. — *Automobil.* — *Accident.* — *Greșala victimei.* — *Motive eronate.* — *Puterea Curței de Casație de a suplini.*

Cu privire la prezumția ce edictează în contra gardianului unui lucru neînsuflețit, supus necesității unei paze, din cauza pericolului ce poate ocaziona unui altuia, -art. 1384—1 a c. civ. (1000—1-a c. civ. rom.) nu distinge dacă lucrul care a cauzat paguba era sau nu acționat de mâna omului.

Dar această prezumție e distrusă de dovada că accidentul s'a datorat unei cauze streine neimputabile aceleia care avea lucrul în paza sa:

Astfel prescripția articolului sus citat se află distrusă când judecătorii fondului constată că copilul atins de un automobil în mers a părăsit repede marginea drumului unde sta pentru a se arunca sub roatele trăsorei care, ținând pe dreapta mergea cu o viteză foarte redusă și a putut fi aproape imediat oprită.

Și dacă curtea de apel a respins acțiunea în responsabilitate pe motiv că art. 1384—1-a nu este aplicabil când un accident e cauzat de un automobil condus, aparține Curții de Casație de a suplini motivul tras din greșala victimei ale cărui elemente de fapt sunt date de decizia atacată cu recurs.

Cas. fr. req. 16 Aprilie 1929. — Gaz. Pal. 23 Iunie 1929.

Asupra principiilor în materie de responsabilitate civilă a se vedea „Tratatul de Drept civil român” de C. Hamangiu, I. Rosetti Bălănescu și Al. Băicoianu, t. II, pag. 760 urm.

BIBLIOGRAFIE

A apărut :

Recursul în Casație și Contenciosul Administrativ.

Un foarte apreciat și util volum de 1200 pagini cuprinzând comentarul „legilor Curții” de Casație și a Contenciosului Administrativ, după doctrină și jurisprudență, de D-l C. Hamangiu, Consilier la Inalta Curte de Casație și Justiție, membru onorar al Academiei Române, directorul revistei „Pandectele Romane”, cu colaborarea D-l Richard Hutschneker și George Iuliu, avocați.

Editura „Națională” S. Ciornei, București, 1930.

Prețul lei 600

George Popescu, *președinte la trib. Ilfov.*

„Studii de Procedură Civilă”, volumul I cuprinzând :

Originea codului de Proc. Civilă. Noile reforme. — Urmărirea silită imobiliară. Adjudecarea și efectele ei. — Rolul judecătorului în conducerea și soluționarea proceselor, — Organizarea Curții de Casație. — Revizuirea. — Ancheta în futurum. Despre arbitri. — Despre poprire. — Execuatorul.

Editura „Curierul Judiciar”, S. A.

Lei 80